

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/120/2020
Identifikačné číslo spisu:	1515215670
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1515215670.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu W. Y., bývajúceho v J., zastúpeného FELŠÖCI & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 31, proti žalovanému RAVAK SLOVAKIA spol. s r. o., so sídlom v Bratislave, Einsteinova 11, IČO: 35 707 356, zastúpenému MAPLE & FISH s. r. o., so sídlom v Bratislave, Žižkova 22B, o určení, že pracovný pomer trvá, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 47Cpr/28/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. júna 2019, sp. zn. 3CoPr/6/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej aj ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 12. februára 2018 č. k. 47Cpr/28/2015-101 (druhým v poradí) určil, že pracovný pomer medzi žalobcom a žalovaným trvá ďalej a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania 100 %. K uvedenému záveru dospel na základe vykonaného dokazovania. Bolo zrejmé, že medzi žalobcom a žalovaným je vedených viacero sporov obchodnoprávneho charakteru, vrátane sporu ohľadom platnosti alebo neplatnosti odvolania z funkcie konateľa, ako aj viacero pracovnoprávných sporov. Spory obchodnoprávneho charakteru prebiehajú medzi W. a spoločnosťou RAVAK SLOVAKIA spol. s r. o., pričom W. vystupoval ako konateľ spoločnosti RAVAK SLOVAKIA spol. s r. o. Tieto spory však nie je možné stotožňovať s pracovnoprávnou rovinou, kde sa dostáva do sporu žalobca - zamestnanec a žalovaný - zamestnávateľ. Zmyslom pracovného pomeru je výkon závislej práce v podriadenom postavení a na základe pokynov zamestnávateľa, zmyslom vzťahu spoločnosti a štatutárneho orgánu je úprava obchodného vedenia a konania osoby v mene spoločnosti. Pracovný pomer a veci s ním súvisiace sú upravené Zákoníkom práce, oprávnenie vykonávať funkciu štatutárneho orgánu zase vyplýva z Obchodného zákonníka, prípadne aj zo zakladajúcich listín spoločnosti. Hoci sú medzi žalobcom a žalovaným vedené súdne spory a medzi stranami sporu pretrvávajú dlhodobo nepriateľské vzťahy, toto vyplýva z konania žalobcu ako vtedajšieho konateľa žalovaného a nie z postavenia žalobcu

ako zamestnanca, keď postavenie zamestnanca je v subsidiárnom postavení voči zamestnávateľovi. Súd prvej inštancie nezistil dôvod spočívajúci v tom, že nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. Súd prvej inštancie zastával názor, že ak sa zamestnanec dopustí závažného porušenia pracovnej disciplíny, tak už táto skutočnosť môže vyvolať postup zamestnávateľa v súvislosti so skončením pracovného pomeru a toto ustanovenie nemožno používať ako náhradu za nesprávny postup pri okamžitom skončení pracovného pomeru. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím v zmysle § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaného rozhodol rozsudkom z 27. júna 2019, č. k. 3CoPr/6/2018-139 (druhým v poradí), ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správne. Ako obdobne konštatoval odvolací súd v odôvodnení svojho predchádzajúceho rozsudku č. k. 3CoPr/3/2016-81 zo dňa 28. septembra 2017, rozhodnutie podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce o tom, že od zamestnávateľa nemožno spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej (pri neplatnom skončení pracovného pomeru) zamestnával, predstavuje výnimku z neskončenia pracovného pomeru pri jeho neplatnom skončení. Zákonník práce v uvedenom ustanovení explicitne nedefinuje množinu prípadov, ktoré je potrebné kategoricky spájať s naplnením predpokladov pre takéto určenie, naopak, pre rozhodnutie o dôvodnosti takého návrhu zamestnávateľa ponecháva konajúcemu súdu voľnú úvahu pri hodnotení osobitostí každého konkrétného prípadu. Keďže možnosť súdu rozhodnúť o tom, že od zamestnávateľa nie je možné spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával, predstavuje výnimku z pravidla o trvaní pracovného pomeru pri jeho neplatnom skončení, za predpokladu, že zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho ďalej zamestnával, konajúci súd je povinný prihliadať v tomto smere na návrhovú povinnosť zamestnávateľa, na ktorého sa v tejto časti konania (hoci v konaní o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru v pozícii žalovaného) presúva dôkazné bremeno pri preukazovaní dôvodnosti uplatneného návrhu. Odvolací súd tiež uviedol, že v konaní nie je možné sa stotožniť s tvrdením, podľa ktorého nemožnosť ďalšieho zamestnávania žalobcu z dôvodu zrušenia jeho pracovnej pozície bez ďalšieho zakladá dôvod pre rozhodnutie podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce o tom, že od zamestnávateľa nie je spravodlivé požadovať, aby zamestnanca pri neplatnom skončení pracovného pomeru výpoveďou naďalej zamestnával. Pripustenie tejto argumentácie by totiž umožňovalo obchádzať zákonom zakotvenú ochranu zamestnanca v pracovnoprávných vzťahoch, realizovanú okrem iného formou striktnie nastavených zákonných požiadaviek a postupov zamestnávateľa pre platné skončenie pracovného pomeru zamestnanca výpoveďou (v zmysle § 63 a nasl. Zákonníka práce), a preto tejto časti procesnej argumentácie žalovaného nebolo možné priznať v konaní úspech. Dôvodom pre určenie, že od zamestnávateľa nie je možné spravodlivo požadovať, aby zamestnanca ďalej zamestnával, nemohlo byť ani všeobecné konštatovanie žalovaného, podľa ktorého je medzi žalobcom a žalovaným vedených viacero súdnych sporov, ktoré preukazujú vážne narušené a nepriateľské vzťahy medzi ním a žalobcom, čo vylučuje možnosť jeho ďalšieho zamestnávania. Súd prvej inštancie svoje závery zrozumiteľne v napadnutom rozsudku odôvodnil, čím naplnil požiadavky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. K namietanej vade podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľ uviedol, že sa nestotožňuje s rozsudkom krajského súdu, ani s rozsudkom okresného súdu. V súdnom konaní nebolo preukázané, že žalobca vykonával iné činnosti ako konateľ a iné na základe uzavretej pracovnej zmluvy, ktoré by bolo možné jednoznačne odlíšiť. V danom prípade činnosť žalobcu v pracovnej pozícii riaditeľa sa v celom rozsahu prekrývala s tým, čo patrí do funkcie konateľa spoločnosti žalovaného, ktorú žalobca zastával. Slovenský právny poriadok nezakazuje, aby konateľ spoločnosti nemohol byť zároveň aj jej zamestnancom, druh práce dohodnutý v pracovnej zmluve však nesmie byť totožný s činnosťou,

ktorá podľa Obchodného zákonníka patrí konateľovi. Žalovaný má za to, že činnosť, ktorú žalobca vykonával ako zamestnanec u žalovaného sa nedá odlišiť od funkcie konateľa bez ďalšieho podrobného skúmania veci. Krajský súd, ani okresný súd žiadnym spôsobom neskúmali rozsah a náplň pracovnej činnosti žalobcu ako riaditeľa, aj keď na túto skutočnosť vo svojich písomných, ako aj ústnych vyjadreniach žalovaný viackrát poukázal, nezaoberali sa eventúalnym obsahom pracovnej zmluvy žalobcu, rovnako neskúmali, či pracovná zmluva nesmerovala k vzniku pracovného pomeru, ktorého náplňou by bol výkon funkcie konateľa. Vzhľadom na to, že oba súdy neposudzovali predmetnú vec aj z uvedeného hľadiska, nesprávne zistili skutkový stav a nevysporiadali sa s touto podstatnou otázkou ani v odôvodnení svojich rozhodnutí. Krajský súd sa rovnako nezaoberal ani skutočnosťou rozdielnosti záujmov zamestnávateľa a zamestnanca, ktorá je daná už len tým, že - objektívne vzaté - obe strany chcú uzavrieť pracovnú zmluvu pre seba čo najvýhodnejšiu, pretože aj v tomto prípade základné východiská pre zmluvné strany sú odlišné. Na základe uvedených skutočností je zjavné, že krajský súd (aj okresný súd) sa nedostatočne vysporiadal so zásadnými námietkami a tvrdeniami žalovaného, na ktorých žalovaný naďalej trvá, a to, že nemožno posudzovať oddelene konanie žalobcu ako zamestnanca žalovaného v pracovnej pozícii riaditeľa a jeho konanie pri výkone funkcie konateľa žalovaného. Ako už bolo vyššie uvedené, žalovaný v tomto súdnom konaní predložil súdu množstvo dôkazov, ktoré jednoznačne preukazujú, že žalobca konal (bez ohľadu na to, či konal ako konateľ žalovaného alebo ako riaditeľ v zmysle pracovnej zmluvy) v rozpore s dobrými mravmi, výlučne vo svoj prospech a v rozpore so záujmami žalovaného ako svojho zamestnávateľa, avšak krajský súd nesprávne a nedostatočne zistil skutkový stav a vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotil. K namietanému § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaný uviedol, že rozhodnutie krajského súdu (aj okresného súdu) záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá doposiaľ nebola vyriešená v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu, a to konkrétne od otázky: „... z akých dôvodov a za akých podmienok nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, (aby v prípade neplatného skončenia pracovného pomeru v zmysle ustanovenia § 79 ods. 1 Zákonníka práce) aj naďalej zamestnanca zamestnával, v spojení s otázkou vykonávania pracovného pomeru popri výkone funkcie konateľa zamestnávateľa s rovnakou náplňou práce“. Žalovaný má za to, že krajský súd (aj okresný súd) nesprávne právne posúdil otázku, či je možné od žalovaného ako zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby žalovaný naďalej zamestnával žalobcu, voči ktorému stratil dôveru a dospel k nesprávnemu záveru, keď uviedol, že nezistil dôvod, pre ktorý by mohlo byť návrhu žalovaného podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce vyhovie. Navrhol, aby najvyšší súd v súlade s ustanovením § 449 CSP vydal uznesenie, ktorým rozsudok krajského súdu spolu s rozsudkom okresného súdu zrušuje a vec vracia okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, zároveň má žalovaný nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie nepreukazuje naplnenie žiadneho z dôvodov prípustnosti dovolania, preto nemožno pristúpiť ani k jeho zaobreraniu sa z vecnej stránky naplnenia jeho dôvodov. Navrhol dovolanie odmietnuť, nakoľko v danej veci neexistujú žiadne dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, a preto ho odmietol (§ 447 písm. c/ a f/ CSP).

6. V danom prípade vyvodil žalovaný prípustnosť podaného dovolania o. i. z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Aj vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších väd zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

11. Dovolateľ oprel svoje dovolanie o vadu podľa § 420 písm. f/ CSP, keď namietal odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie), ktoré je nedostatočné.

12. V súvislosti s dovolacou námietskou žalovaného týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie

odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

13. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď dovolaním napadnuté rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje excés, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

14. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzi ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej /kompletizujúcej/ jednote (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania dovolateľa, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov účastníkov konania, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplyva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľa. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

14.1. V súvislosti s námietkou dovolateľa týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (aj okresného súdu) vo vzťahu k pracovnej náplni žalobcu upravenej v pracovnej zmluve, ktorá má byť totožná s výkonom funkcie konateľa, najvyšší súd akcentuje, že s uvedenou námietkou sa vysporiadal už okresný súd v bode 15. svojho rozhodnutia, ktoré ako je uvedené vyššie, tvorí s rozhodnutím odvolacieho súdu jednotu. V danom prípade nie je možné stotožňovať spory súvisiace s výkonom funkcie konateľa žalobcom u žalovaného s pracovnoprávnou rovinou, kde sa dostáva do sporu žalobca - zamestnanec a žalovaný - zamestnávateľ. Argumentáciu dovolateľa je možné v nadväznosti na uvedenú námietku považovať za nerelevantnú aj z dôvodu, že ako vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dovolateľ nepreukázal ani pochybenia žalobcu pri výkone funkcie konateľa (pozri bližšie body 26. a 27. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu).

14.2. K ďalšej námietke dovolateľa, že odvolací súd sa nezaoberal ani skutočnosťou rozdielnosti záujmov zamestnávateľa a zamestnanca, ktorá je daná už len tým, že - objektívne vzaté - obe strany chcú uzavrieť pracovnú zmluvu pre seba čo najvýhodnejšiu, dovolací súd uvádza, že táto nie je dôvodná, nakoľko odvolací súd sa so skutočnosťou, že medzi stranami konania existuje „nepriateľská atmosféra“ spôsobujúca podľa dovolateľa rozdielnosť záujmov zamestnanca a zamestnávateľa vysporiadal v bode 26. svojho rozhodnutia, z ktorého vyplýva, že strany konania vedú medzi sebou niekoľko súdnych sporov, ktoré však nemožno vykladať na ľarchu žalobcu ako argument svedčiaci v prospech návrhu žalovaného podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce.

15. Pokiaľ dovolateľ namietal, že okresný a krajský súd „žiadnym spôsobom neskúmali rozsah a náplň pracovnej činnosti žalobcu ako riaditeľa, aj keď na túto skutočnosť vo svojich písomných ako aj

ústnych vyjadreniach žalovaný viackrát poukázal, nezaoberali sa eventúalnym obsahom pracovnej zmluvy žalobcu, rovnako neskúmali, či pracovná zmluva nesmerovala k vzniku pracovného pomeru, ktorého náplňou by bol výkon funkcie konateľa“, ide o námietku spochybňujúcu proces dokazovania odvolacieho (i prvoinštančného) súdu. K čomu najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Na základe uvedeného je vyššie uvedená námietka dovolateľa nedôvodná.

15.1. Nedôvodné je aj dovolateľom tvrdené porušenie jeho práv spočívajúce v tom, že odvolací súd sa nezaoberal a nevysporiadal s množstvom dôkazov, ktoré jednoznačne preukazujú, že žalobca konal (bez ohľadu na to, či konal ako konateľ žalovaného alebo ako riaditeľ v zmysle pracovnej zmluvy) v rozpore s dobrými mravmi, výlučne vo svoj prospech a v rozpore so záujmami žalovaného ako svojho zamestnávateľa, k čomu odvolací súd vo svojom odôvodnení uviedol: „K tomu je v odvolacom konaní potrebné uviesť, že v prejednávanej veci neboli zo strany žalovaného ním špecifikované námietky ohľadom konania žalobcu (v prevažnej časti súvisiace s výkonom funkcie konateľa žalovaného) a ich závažnosť pre možnosť ďalšieho trvania pracovného pomeru žalobcu preukázané do takej miery, aby bolo možné konštatovať, že okolnosti prejednávanej veci sú svojou povahou natoľko závažné, že odôvodňujú aplikáciu výnimky z neskončenia pracovného pomeru pri jeho neplatnom skončení tak, ako to umožňuje § 79 ods. 1 Zákonníka práce.“ „... žalovaný žiadne z vyššie uvedených pochybení žalobcu v súvislosti s označeným zmluvným vzťahom konajúcemu súdu nepreukázal (keďže iba predloženie fotokópie uvedenej zmluvy nebolo pre preukázanie deklarovaných skutočností postačujúce), ani v konaní pred súdom nenavrhoval vykonanie dôkazov, ktoré by jeho tvrdenia dôveryhodne potvrdzovali.“ (bližšie viď body 23. a 24. rozhodnutia odvolacieho súdu).

15.2. K čomu dovolací súd akcentuje, že podstatou inštitútov bremana tvrdenia a dôkazného bremana procesnej strany je tvrdiť a preukázať svoj nárok (tvrdenie), pričom ale o tom, či niektorý dôkaz je relevantný k posúdeniu podstaty veci je, plne v súlade s podstatou civilného procesu, vecou posúdenia konajúcего súdu a nie strany konania. V danom spore dovolateľ na podopretie svojich návrhov a tvrdení nenavrhoval vykonanie dôkazov, ktoré by jeho tvrdenia dôveryhodne potvrdzovali, čím sa dovolateľ sám pripravil o možnosť ovplyvniť výsledok dokazovania a zároveň možnosť uplatniť svoj vplyv v súdnom konaní, na čo dovolateľa upozornil už odvolací súd v bode 27. napadnutého rozhodnutia „... Hoci žalovaný namietal, že v súdnom konaní predložil súdu prvej inštancie množstvo dôkazov, ktoré preukazovali dôvodnosť jeho návrhu, toto tvrdenie nezodpovedalo stavu objektívne vyplývajúcemu z obsahu súdneho spisu. Preto bolo v odvolacom konaní potrebné konštatovať, že procesný neúspech žalovaného v prejednávanej veci nebol výsledkom nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie pri zisťovaní skutkového stavu veci, ale procesným následkom neunesenia dôkazného bremana zo strany žalovaného, ktorého vo vzťahu k uplatnenému návrhu zamestnávateľa podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce zaťažovalo dôkazné bremeno pri preukazovaní dôvodnosti tohto návrhu, keďže tento žiadnym dôveryhodným spôsobom nepreukázal skutočnosť, od ktorých existencie odvodzoval pre seba priaznivé právne následky.“

15.3. Dovolací súd pre úplnosť pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - por. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi

vykonaného dokazovania.

16. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 3 Cdo 105/2018, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

17. Dovolateľ preto neopodstatnene namietal, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP, preto v tejto časti dovolací súd jeho dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

18. Dovolací súd pre úplnosť považuje ešte za potrebné dodať, že pri posudzovaní práva na spravodlivý proces je potrebné zohľadniť aj možnosť účastníka korigovať nesprávny postup súdu. Aj v prípade posudzovania „odňatia možnosti konať pred súdom“ podľa § 237 písm. f/ O. s. p. súd zohľadňoval procesnú zodpovednosť strán sporu. Podľa vtedajšej judikatúry dôvodom dovolania nemohlo byť akékoľvek odňatie možnosti konať pred súdom; súdna prax zaujala k tejto otázke zužujúci výklad. „Podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania, napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie (R 39/1993).“ V danom prípade vo svojom riadnom opravnom prostriedku (odvolaní) dovolateľ využil možnosť uplatniť svoj vplyv na konanie, a to vyjadrením sa nielen k vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, ale aj k tvrdeným procesným vadám, s ktorými sa dostatočne v dôvodoch svojho rozhodnutia vysporiadal už odvolací súd.

19. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

19.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19.2. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková), ktorá musí mať zreteľné charakteristické znaky. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 225/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 73/2017).

19.3. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), tak v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a/ konkretizovať právnu otázku riešenú dovolacím súdom, uviesť ako ju riešil odvolací súd a b/ uviesť ako mala byť táto otázka správne riešená (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 146/2017 z 22. februára 2018).

20. Pred posúdením samotného „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) dovolací súd

opakované uvádza, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

20.1. Riešenie skutkovej otázky (*quaestio facti*) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (*quaestio iuris*) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácii a na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 150/2017, 4 Cdo 7/2018, 4 Cdo 32/2018, 7 Cdo 99/2018).

21. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd.

22. Vo vzťahu k dovolacej námietke vyplývajúcej z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľ uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to od otázky: „... z akých dôvodov a za akých podmienok nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať (aby v prípade neplatného skončenia pracovného pomeru v zmysle ustanovenia § 79 ods. 1 Zákonníka práce) aj naďalej zamestnanca zamestnával v spojení s otázkou vykonávania pracovného pomeru popri výkone funkcie konateľa zamestnávateľa s rovnakou náplňou práce.“

22.1. Dovolateľom namietané nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom formulované do vyššie uvedenej otázky nespĺňa kritériá vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovení § 431 až § 435 CSP, lebo dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ani na prehodnotenie vykonaných dôkazov. Dovolateľom naznačenú otázku je potrebné považovať za otázku plne závislú od posúdenia konkrétnych okolností toho-ktorého konkrétného prípadu, na čo upozornil už krajský súd v bode 20. svojho rozhodnutia „... Zákonník práce v uvedenom ustanovení explicitne nedefinuje množinu prípadov, ktoré je potrebné kategoricky spájať s naplnením predpokladov pre takéto určenie, naopak, pre rozhodnutie o dôvodnosti takého návrhu zamestnávateľa ponecháva konajúcemu súdu voľnú úvahu pri hodnotení osobitostí každého konkrétného prípadu, čo do dôvodov požadovaného určenia, za účelom spravodlivého usporiadania vzájomných vzťahov medzi zamestnancom a zamestnávateľom pri súčasnom zachovaní ochrany práv a oprávnených záujmov oboch sporových strán. V rámci tejto úvahy môže súd prihliadať na rôzne aspekty výkonu práv a povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru zo strany zamestnanca i zamestnávateľa a pri starostlivom uvážení veci aj na iné zákonom explicitne nedefinované skutočnosti, ktoré relevantným spôsobom determinujú povahu vzájomných pracovnoprávných vzťahov ...“. Preto pokiaľ účelom § 421 ods. 1 písm. b/ CSP zo širších hľadísk je tiež to, aby sa vyriešením niektorej, dosiaľ ešte dovolacím súdom nevyriešenej právnej otázky vytvorila a ustálila rozhodovacia prax odvolacieho súdu, je namieste konštatovanie, že vyriešením takto vysoko individuálnej otázky sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk, či je alebo nie je možné spravodlivo požadovať od zamestnávateľa, aby naďalej zamestnával zamestnanca (v prípade neplatného skončenia pracovného pomeru) postupujú totiž súdy diferencovane - na základe úvahy v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach. Podľa názoru odvolacieho súdu takáto individuálna otázka ani nemôže mať znaky zásadného právneho významu.

23. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd môže len konštatovať, že dovolateľ nevymedzil dovolací dôvod spôsobom vyplývajúcim z ustanovenia § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, preto dovolací súd jeho dovolanie aj v tejto časti odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. f/ CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

24. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.